

บทที่ ๔

สรุปและเสนอแนะ

จากการวิจัยเกี่ยวกับขวัญและความพึงพอใจของข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนในอำเภอภาคตะวันออกเฉียงเหนือปรากฏผลของการศึกษาว่าข้าราชการส่วนใหญ่มีขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์สูง

จากผลการวิจัยตามวิธีการของ Likert Scale และหาค่าคะแนนมัธยัมเลขคณิต (\bar{X} = Arithmetic mean) ปรากฏผลลัพธ์ดังนี้

๑. มีขวัญและความพึงพอใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งมีค่าคะแนน ๓.๘๕ แสดงว่าอยู่ในเกณฑ์สูง
๒. มีขวัญและความพึงพอใจในความร่วมมือและการประสานงานจากเพื่อนร่วมงานและจากประชาชน มีค่าคะแนน ๓.๘๘ แสดงว่าอยู่ในเกณฑ์สูง
๓. มีขวัญและความพึงพอใจในการปกครองบังคับบัญชาและความช่วยเหลือจากผู้บังคับบัญชา มีค่าคะแนน ๔.๘๒ แสดงว่าอยู่ในเกณฑ์สูงมาก
๔. มีขวัญและความพึงพอใจในความภูมิใจในการทำงานในหน่วยงาน มีค่าคะแนน ๔.๑๑ แสดงว่าอยู่ในเกณฑ์สูง
๕. มีขวัญและความพึงพอใจในความมั่นคงและความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน มีค่าคะแนน ๓.๘๒ แสดงว่าอยู่ในเกณฑ์สูง
๖. มีขวัญและความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมและสภาพการทำงาน มีค่าคะแนน ๓.๔๕ แสดงว่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

นอกจากการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการของ Likert Scale แล้ว

คำตอบของข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับความพึงพอใจที่ได้รับมอบหมายในการทำงาน ความร่วมมือและการประสานงานจากเพื่อนร่วมงานและจากประชาชน การปกครองบังคับบัญชาและการช่วยเหลือจากผู้อยู่บังคับบัญชา ความมั่นคงและความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ความภูมิใจในการทำงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ดังปรากฏอยู่ในตารางที่ ๑๒ - ๕๘ แสดงว่าอยู่ในเกณฑ์สูง จึงอาจกล่าวได้ว่าจากผลการศึกษาและวิเคราะห์ไม่ว่าจะใช้วิธีการของ Likert Scale และการวิเคราะห์จากคำตอบโดยแยกตารางความคิดเห็นโดยลัพท์ที่เหมือนกัน จึงอาจสรุปได้ว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีขวัญและความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์สูง

อย่างไรก็ดี จากคำตอบของข้าราชการทั้ง ๒๓๐ คนนี้ เราอาจพบปัญหาและอุปสรรคที่กรมการปกครองและรัฐบาลควรหยิบยกเอาไปแก้ไข เพราะยังคงมีปัญหายางประการที่ยังคงเป็นอุปสรรคต่อการทำงานของข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ จริงอยู่ จากการศึกษานี้แม้จะพบว่าข้าราชการส่วนใหญ่มีขวัญและความพึงพอใจในการทำงานอยู่ในเกณฑ์สูง แต่จากกรมการปกครองและรัฐบาลยังคงไม่แก้ไขปัญหานั้น ๆ ที่พบจากการวิจัยนี้ อาจจะชักนำไปสู่ขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการฝ่ายปกครองที่ปฏิบัติงานอยู่ในภาคอื่น ๆ ทั่วประเทศในอนาคต แม้แต่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเองก็ตาม

ปัญหาที่ควรหยิบยกเอามาพิจารณามีดังต่อไปนี้

๑. การขาดวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงาน

ผู้ตอบร้อยละ ๖๑.๓๐ เห็นว่าการขาดวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงานเป็นอุปสรรคที่สำคัญ (ตารางที่ ๕๓) และผู้ตอบร้อยละ ๖๕.๖๕ เห็นว่าที่ทำงานของตนยังขาดวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน (ตารางที่ ๕๑)

๒. การโยกย้ายไปประจำในท้องถิ่นการ

ข้าราชการส่วนใหญ่เห็นว่าการที่ข้าราชการถูกโยกย้ายไปประจำในท้องที่ซึ่งมีโจรผู้ร้ายชุกชุมหรือมีผู้ก่อการร้ายเป็นสิ่งธรรมดาของการโยกย้ายของทางราชการก็ตาม แต่ข้าราชการเหล่านั้นก็มีความหวังว่าจะต้องมีการโยกย้ายสลับเปลี่ยนกันไปอยู่ในที่ที่บางตามโอกาส ข้าราชการเหล่านี้หวังในการที่จะได้รับความยุติธรรมจากการพิจารณาของกรมการปกครอง (ตารางที่ ๔๑) และความยุติธรรมจากผู้บังคับบัญชาในการเสนอแนะกรมการปกครอง (ตารางที่ ๓๑, ๓๒ และ ๓๓)

๓. สวัสดิการของข้าราชการ

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งพบจากการวิจัยนี้คือกรมการปกครอง จังหวัดและอำเภอยังไม่ได้ให้สวัสดิการแก่ข้าราชการอย่างเพียงพอ (ตารางที่ ๕๐) นอกจากนี้ สภาพการทำงานยังคงเผชิญปัญหาโจรผู้ร้ายและผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (ตารางที่ ๔๕) ซึ่งกรมการปกครองและรัฐบาลน่าจะจัดสวัสดิการให้ดีกว่าเท่าที่เป็นอยู่ นอกจากนี้สภาพแวดล้อมในการทำงานก็ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นด้วย ทั้ง ๆ ที่ข้าราชการส่วนใหญ่เองก็ยอมรับว่ามีความสำคัญต่อการทำงาน (ตารางที่ ๕๖)

๔. ฐานะทางเศรษฐกิจ

จากคำตอบของข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมดปรากฏว่าอยู่ในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๕๕.๖๕) หมายความว่าพอกินพอใช้ไปแต่ละเดือนและไม่มีรายได้พิเศษมากนัก ส่วนใหญ่ภริยามีรายได้ทางหรือบุตรยังเด็กบ้าง จากตารางที่ ๑๒ แสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวข้าราชการผู้ตอบปรากฏว่า

(๑) คีมาก	รอยละ	-
(๒) คี	รอยละ	๕.๒๒
(๓) คอนข้างคี	รอยละ	๓.๐๔
(๔) ปานกลาง	รอยละ	๕๔.๖๕
(๕) พอไชบางไมพอบาง	รอยละ	๓๓.๘๑
(๖) ไมคี		๒.๑๘

สำหรับผู้ที่ตอบว่า "คีมาก" "คี" หรือ "คอนข้างคี" และผู้ที่ตอบว่า "พอไชบางไมพอบาง" และ "ไมคี" มีเหตุผลในหารแก้ปัญหาดังนี้

ตารางที่ ๕๘
การแก้ปัญหาในกรณีตอบว่า "คีมาก" "คี" และ
"คอนข้างคี"

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	รอยละ
๑	มีเงินและอื่น ๆ ใช้อย่างเพียงพอ	๑	๕.๒๒
๒	มีเวลาเพราะบุตรยังเล็ก	๒	๑๐.๔๓
๓	ไม่ค่อยยึดเคื่องในการดำรงชีวิตประจำวัน	๑	๕.๒๒
๔	รู้จักประหยัด มีน้อยใช้น้อย	๖	๓๑.๕๘
๕	ภริยามีรายได้	๓	๑๕.๗๘
๖	มีบ้านให้เช่า	๑	๕.๒๒
๗	บิดามารดาฐานะดี	๒	๑๐.๔๓
๘	ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ ไม่เล่นการพนัน	๑	๕.๒๒
๙	ประกอบอาชีพเพิ่มเติมทางเกษตร	๑	๕.๒๒
๑๐	มีมรดก	๑	๕.๒๒
	รวม	๑๘	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๑๓.

ตารางที่ ๕๕
การแก้ปัญหาในกรณีตอบว่า "พอใจบ้างไม่พอบาง"
หรือ "ไม่คือ"

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เยี่ยม	๒๘	๓๓.๗๓
๒	จ้าง/จํา	๑	๑.๒๐
๓	ประท้วง/กระหน้คกระหน้	๒๕	๓๐.๘๕
๔	อคท	๒๕	๒๘.๘๓
๕	อื่น ๆ ระบุ		
	- เพาะปลูกโยยาสูบ	๑	๑.๒๐
	รวม	๘๓	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๑๔.

แสดงให้ เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง แต่ก็มีจำนวนไม่น้อยที่ฐานะไม่ค่อยดีต้องเยี่ยม หรือมีหนี้สินก็ต้องกระหน้คกระหน้หรืออคท กรมการปกครองและรัฐบาลควรพิจารณาหาทางช่วยเหลือที่ จะช่วยได้ เพราะสิ่งเหล่านี้ย่อมมีผลกระทบต่อขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการ โดยเฉพาะผู้ที่ต้องปฏิบัติราชการในอำเภอชายแดนหรือท้องที่ทุรกันดาร เพราะข้าราชการเหล่านี้จะต้องประสบปัญหาหลายคานอยู่แฉว

จากผลการศึกษานี้จะเห็นได้ว่า แนวความคิดอันเป็นกรอบของการศึกษาของการบริหารงานบุคคล (Framework for Personnel Administration) ซึ่งเน้นเกี่ยวกับหลักการพัฒนาบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการนั้นปรากฏว่าข้าราชการฝ่ายปกครองส่วนใหญ่มักรู้สึกที่ติดตอกการกำหนดนโยบายการโยกย้ายไปอำเภอชายแดนของกรมการปกครอง ซึ่งเขามีความรู้สึกว่าเขาไม่ได้ถูกทอดทิ้งจากกรมการปกครอง ตรงกันข้ามเขามีความพากพุมใจที่กรมการปกครองมีนโยบายส่งข้าราชการที่ติดออกไปปฏิบัติงานในอำเภอทุรกันดารหรืออำเภอชายแดน การศึกษานี้จึงได้ชี้ให้เห็นว่าคนพบใหม่ว่านโยบายการโยกย้ายข้าราชการของกรมการปกครองเป็นนโยบายที่ถูกต้อง และเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงานเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับปัญหาที่สำคัญดังกล่าวข้างต้นนั้น น่าจะได้มีการวิจัยให้ละเอียดลงไปในหลาย ๆ จุดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงาน ปัญหาการพิจารณาความดีความชอบในบางส่วนที่ยังมีข้าราชการในอำเภอชายแดนเข้าใจว่ายังไม่ได้รับความเป็นธรรม ปัญหาเรื่องสวัสดิการ ฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยฉบับนี้ได้เปิดทางที่ทำให้ทราบว่าแม้ว่าข้าราชการส่วนใหญ่มักมีขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในขั้นสูง แต่ก็มีข้าราชการอีกจำนวนไม่น้อยที่ยังมีปัญหาดังกล่าวอยู่ ผลของการวิจัยนี้จึงสามารถที่จะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงการพัฒนาบุคคลของกรมการปกครองในโอกาสต่อไปด้วย.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย